

یک روش جدید پنهان نگاری تطبیقی با ظرفیت مقیاس پذیر و کیفیت بصری بالا

سید رحمان سلیمانی^۱، سارا حق بین^۲، مسعود نیازی ترشیز^{۳*}

۱- کارشناس ارشد، ۲- کارشناس، ۳- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد

(دریافت: ۹۱/۰۱/۱۵؛ پذیرش: ۹۲/۰۲/۳۱)

چکیده

در این مقاله، یک روش پنهان نگاری تطبیقی جدید برای جاسازی داده های محترمانه در تصویر پیشنهاد شده است. روش پیشنهادی به کاربر این امکان را می دهد که با توجه به حجم اطلاعات محترمانه مورد نیاز برای انتقال به مقصد، پارامترهای الگوریتم را به نحوی تنظیم کند که علی رغم جاسازی اطلاعات محترمانه در کل پیکسل های تصویر، اختلال ایجاد شده ناشی از پنهان نگاری در تصویر را کاهش دهد. همچنین از این پارامترها می توان به عنوان یک کلید محترمانه در پنهان نگاری استفاده کرد. در این روش، با در نظر گرفتن سیستم حساسیت چشم انسان، تعداد بیت بیشتری از داده های محترمانه را در نواحی لبه ای تصویر به نسبت نواحی صاف و هموار آن جاسازی می شود. در روش پیشنهادی، بلاک ها بر اساس میزان بیجیدگی محلی پیکسل های داخل آن، به گروه های مختلف تقسیم بندی می شوند و ظرفیت هر گروه بر اساس حجم کلی اطلاعات محترمانه تعیین می شود. همچنین این روش در برابر حملات آماری و هیستوگرامی پنهان شکنی از خود مقاومت نشان می دهد.

کلید واژه ها: پنهان نگاری، تطبیقی، سیستم حساسیت چشم انسان، پنهان شکنی.

A New Adaptive Steganographic Method with Scalable Capacity and High Vision Quality

S. R. Soleimani, S. Haghbin, M. Niazi*

Islamic Azad University-Mashad Branch

(Received: 03/04/2012; Accepted: 21/05/2013)

Abstract

In the present paper, a new adaptive steganographic method has been proposed to embed secret data in an image. Proposed method allows the user to set algorithm parameters in a way that reducing the distortion resulted from steganography in the image in spite of embedding secret data in all pixels of image, considering size of secret data required for sending to destination. These parameters can be also used as a secret steganographic key. In this method, considering the human vision system, more secrete data bits are embedded in edged areas of image than in its smooth ones. In the proposed method, blocks are classified into different groups based on the extent of local complexity of pixels, and the capacity of each group is determined by total size of secret data. This method is also resistant to statistical and histogram steganalysis attack.

Keywords: Steganography, Adaptive, Human Vision System, Stegana.

* Corresponding Author E-mail: masoud.niazi@gmail.com

Passive Defence Sci. & Tech., 2013, 1, 1-14

www.SID.ir

۱. مقدمه

است. روش های تطبیقی با بهره گیری از ضعف سیستم بینایی انسان، سعی در جاسازی تعداد بیت بیشتری از اطلاعات محramانه را در پیکسل های لبه ای تصویر دارند، زیرا چشمان انسان نسبت به تغییرات ایجاد شده در این نواحی، حساسیت کمتری دارد و می توان بدون ایجاد تغییرات قابل روئیت در تصویر، تعداد بیت بیشتری از داده های محramانه را در نواحی لبه ای تصویر مخفی کرد [۱۱].

ساده ترین و رایج ترین روش جاسازی در پنهان نگاری تصاویر، روش جاسازی LSB یا همان بیت کم ارزش^۳ است که پیام را در بیت های کم ارزش هر پیکسل از تصویر پوشانه جاسازی می کند. تاکنون روش های پنهان نگاری بسیاری بر مبنای این روش ارائه شده است [۱۲-۱۴]. در این روش ها، تعداد بیت ثابتی از داده های محramانه، با همان تعداد بیت از کم ارزش ترین بیت های هر پیکسل جایگزین می شود. اگرچه در این روش ظرفیت جاسازی بالا است ولی با افزایش تعداد بیت های جاسازی شده در هر پیکسل، انحراف^۴ ایجاد شده در تصویر استگو افزایش می یابد، درنتیجه می توان با روش های گوناگون پنهان شکنی [۱۵-۱۶] وجود پیام محramانه را در تصویر استگو تشخیص داد. در روش غیر تطبیقی ارائه شده توسط چنگ و همکارانش [۱۷]، برای آنکه دنباله بیتی به طول n را در یک بلاک دو پیکسلی از تصویر پوشانه جاسازی کنیم، در این دنباله تعداد بیت ها با مقدار ۱ را در پیکسل سمت چپ و نحوه قرار گیری و چیدمان این بیت ها در دنباله را با استفاده از یکتابع ترکیب^۵ در پیکسل سمت راست جاسازی می کنیم. در این روش ظرفیت جاسازی تمام بلاک های تصویر پوشانه ثابت و برابر n بیت است. همچنین در این روش، مقدار انحراف ایجاد شده در تصویر استگو توسط یکتابع پیمانه کاهش پیدا می کند.

یکی از معروف ترین روش های پنهان نگاری تطبیقی، روش PVD^۶ [۷] است. در این روش، با استفاده از تغییر اختلاف مقدار دو پیکسل مجاور در تصویر پوشانه، بیت های محramانه در پیکسل های تصویر پوشانه جاسازی می شوند. ضعف این روش در این است که اطلاعات محramانه فقط در جفت پیکسل های قابل جاسازی هستند که پس از عملیات پنهان نگاری مقادیر پیکسل های آنها دچار سرریز^۷ یا فروریز^۸ نشوند. یعنی مقدار پیکسل از محدوده مجاز آن (برای تصاویر با عمق بیتی b بیت، بازه $0 \dots 2^b - 1$) تجاوز نکند. برای رفع این مشکل، در روش [۸]، با استفاده از یکتابع پیمانه کیفیت تصویر استگو به میزان چشم گیری بهبود پیدا کرد و مشکل سرریز و فروریز نیز از بین رفت، ولی با این وجود ظرفیت جاسازی در این روش همچنان محدود بود. پس از آن، در [۱۸] با ایجاد تغییراتی در انتخاب پیکسل های همسایه، ظرفیت جاسازی در روش [۸] تا حدودی افزایش پیدا کرد. در [۱۹]، روشی مشابه با روش [۸] پیشنهاد شد که

امروزه با گسترش روزافرون فن آوری اطلاعات و ارتباطات، جهان از طریق داده های دیجیتالی به سوی دنیای دیجیتال و ارتباطات پیش می رود. در این میان نقش اینترنت به عنوان یک کانال ارتباطی عمومی، هر روز در دنیای ارتباطات پررنگ تر می شود. علاوه بر این، برقراری امنیت و ایجاد ارتباطات محramانه، با توجه به ساختار عمومی و مشترک این کانال ارتباطی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

به طور کلی دو روش عمده برای ایجاد یک ارتباط محramانه، رمز نگاری و پنهان نگاری است [۱]. در رمز نگاری، داده های محramانه توسط یک یا چند کلید رمز نگاری به داده های مبهم و غیرقابل خواندن تبدیل می شوند و هدف اصلی آن، پنهان نمودن محتوای یک پیام محramانه است. لازم به ذکر است که خود ارتباط محramانه پنهان نمی شود. غیرقابل فهم بودن این گونه داده ها، توجه افراد متخصص را به خود جلب می کند و حس کنجکاوی و خرابکارانه آنها را نیز ممکن است برانگیرد. برای غلبه بر این مشکل می توان در کنار رمز نگاری، از پنهان نگاری نیز استفاده کرد که هدف آن، پنهان نمودن ارتباطات محramانه به وسیله قرار دادن اطلاعات محramانه در یک رسانه پوششی است به طوری که کمترین تغییرات قابل فهم برای چشمان انسان در آن رسانه بروز کند و نتوان موجودیت پیام پنهان شده در آن را، حتی به صورت احتمالی آشکار ساخت.

به دلیل اینکه با استفاده از پنهان نگاری می توان اطلاعات محramانه و استراتژیک را در یک رسانه پوشانه مخفی کرد و همچنین بدون جلب توجه دشمن و افراد متخصص این اطلاعات محramانه را بر روی کانال های ارتباطی عمومی انتقال داد، در بحث پدافند غیرعامل^۹ و استثار اطلاعات محramانه و استراتژیک، هنر پنهان نگاری از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در حقیقت، استفاده از پنهان نگاری در انتقال و ذخیره نمودن اطلاعات محramانه، یک لایه امنیتی به سیستم های نوین اطلاعاتی اضافه می کند.

یک روش ایده آل در پنهان نگاری، روشی است که در عین حال که دارای ظرفیت جاسازی بالایی باشد، کیفیت تصویری مطلوبی نیز برای تصویر استگو (تصویر حاصل از جاسازی بیت های محramانه در تصویر پوشانه) ایجاد کند و در برابر حملات مختلف پنهان شکنی^{۱۰} نیز مقاوم باشد [۲]. معمولاً بین نرخ جاسازی و کیفیت تصویر استگو موازن های برقرار است، به این صورت که با افزایش ظرفیت جاسازی، کیفیت تصویر استگو کاهش پیدا می کند و بر عکس. در نتیجه مطلوب است قبل از مرحله جاسازی، حجم داده های محramانه را تا حد امکان با استفاده از روش های مختلف فشرده سازی کاهش داد.

برخلاف روش های غیر تطبیقی در پنهان نگاری [۳-۶] که تعداد بیت قابل جاسازی در هر پیکسل ثابت است، در روش های تطبیقی [۷-۱۰] ظرفیت جاسازی پیکسل ها در نواحی مختلف تصویر متفاوت

³ Least Significant Bit

⁴ Distortion

⁵ Combined Function

⁶ Pixel Value Differencing

⁷ Overflow

⁸ Underflow

¹ Passive Defense

² Steganalysis

اندیس گروه مورد نظر به آن بلاک منسوب می‌شود. اگر حد بالا و پایین بازه k را u_k و l_k در نظر گرفته شود، آنگاه طول بازه برابر با $n = \log_{w_k} 1 + l_k - u_k$ است و ظرفیت جاسازی در این بازه به صورت تعريف می‌شود.

فرض می‌شود p_i دو پیکسل همسایه در یک بلاک با مقداری روشنایی g_i و g_{i+1} باشد، مقدار اختلاف d در این بلاک برابر است با $g_i - g_{i+1}$. همچنین d به بازه k با ظرفیت n بیت تعلق دارد. برای جاسازی بیت‌های محramانه، باید مقدار اختلاف دو پیکسل درون بلاک تغییر یابد. بدین منظور برای جاسازی یک دنباله بیتی به طول n در یک بلاک، مقدار اختلاف جدید (d') طبق رابطه زیر محاسبه می‌شود: (در این رابطه b برابر مقدار ده دهی دنباله بیتی است).

$$d' = \begin{cases} I_k + b & d \geq 0 \\ -(I_k + b) & d < 0 \end{cases} \quad (1)$$

سپس با استفاده ازتابع f مقدایر جدید پیکسل‌های بلاک استنگو (g'_i, g'_{i+1}) طبق رابطه (۲) محاسبه می‌شود و با مقدایر قبلی آن جایگزین می‌شود (m) برابر $d' - d$ است.

$$(g'_i, g'_{i+1}) = f((g_i, g_{i+1}), m) = \begin{cases} (g_i - \lfloor m/2 \rfloor, g_{i+1} + \lfloor m/2 \rfloor) & d \text{ is odd} \\ (g_i - \lfloor m/2 \rfloor, g_{i+1} + \lfloor m/2 \rfloor) & d \text{ is even} \end{cases} \quad (2)$$

مقدایر جدید پیکسل‌های درون بلاک باید به گونه‌ای تغییر یابند که مقدار اختلاف دو پیکسل از بازه k تجاوز نکند.

برای پذیرایی اطلاعات محramانه در این روش، عکس عملیات جاسازی انجام می‌شود. یعنی ابتدا مقدار اختلاف دو پیکسل درون هر بلاک محاسبه شده و بازه‌ای که این مقدار اختلاف به آن تعلق می‌گیرد مشخص می‌شود. سپس با کم کردن مقدار ابتدای بازه k از مقدار اختلاف دو پیکسل و همچنین محاسبه تعداد بیت جاسازی شده در بلاک (K)، و تبدیل نتیجه حاصل به معادل باینری آن، بیت‌های محramانه از بلاک موردنظر استخراج می‌شود.

۲-۲. روش غیرطبیقی

در این روش نحوه بلاک‌بندی و پیمایش بلاک‌ها، همانند روش PVD است. در یک بلاک دو پیکسلی، پیکسل سمت چپ با پیکسل سمت راست i_1 نامیده می‌شود و تنها روش پنهان‌نگاری غیرطبیقی ارائه شده تا کنون است که هر دنباله از بیت‌های محramانه را در دو پیکسل از تصویر پوشانه جاسازی می‌کند [۱۷]. به همین دلیل این روش در جاسازی بیت‌های محramانه در تصاویر از انعطاف‌پذیری بالایی برخوردار است.

به عنوان مثال، در روش‌های دیگر در هر پیکسل از تصویر ۱، ۲ یا ۳ بیت از اطلاعات محramانه را می‌توان پنهان نمود ولی در این روش اگر در هر جفت پیکسل ۳ بیت از بیت‌های محramانه پنهان شود، به طور متوسط در هر پیکسل $1/5$ بیت از داده‌های محramانه پنهان خواهد شد.

بر خلاف آن، قوانین جایگزینی بیت‌ها در این روش با استفاده از قوانین رنگ‌آمیزی گراف‌ها تعیین می‌شود. در [۲۰]، روشی پیشنهاد داد که بر پایه سنجش انحراف ایجاد شده در تصویر پوشانه استوار و از ظرفیت جاسازی و کیفیت بصری بالایی برخوردار بود. در روش [۲۱] که ترکیبی از روش‌های LSB و PVD است، با وجود ظرفیت جاسازی بالا، این روش نسبت به روش PVD در برابر حمله پنهان‌شکنی معروف RS [۱۵] شکست خورد. دلیل این شکست در [۲۲] بیان شده است.

به طور کلی در روش‌های پنهان‌نگاری تطبیقی، از روش‌های گوناگونی برای تشخیص لبه در تصاویر استفاده می‌شود. به عنوان مثال در [۹]، با محاسبه اختلاف میانگین پیکسل‌های همسایه نسبت به یک پیکسل هدف، درجه لبه‌ای بودن هر پیکسل مشخص می‌شود. در این روش هرچه تعداد بیشتری از پیکسل‌های همسایه نسبت به یک پیکسل هدف در نظر گرفته شود، به نواحی بافت تصویر بیشتر توجه می‌شود و کیفیت تصویر استوگ افزایش پیدا می‌کند. در روش [۲۳] با بهره‌گیری از منطق فازی لبه‌ها در تصویر پوشانه شناسایی می‌شود. همچنین در روش [۱۰] نیز با محاسبه مقدار انحراف معیار پیکسل‌های داخل هر بلاک، مقدار لبه‌ای بودن هر بلاک برای جاسازی بیت‌های محramانه در آن مشخص می‌شود.

روش پیشنهاد شده در این مقاله، روش غیرطبیقی ارائه شده توسط چنگ و همکارانش [۱۷] را بهبود می‌دهد و همچنین به کمک مکانیزم جاسازی در روش غیرطبیقی پیشنهادی، با استفاده از سنجش میزان پیچیدگی محلی برای هر بلاک و تعیین ظرفیت جاسازی در آن، یک روش تطبیقی با ظرفیت مقیاس‌پذیر و کیفیت بصری مطلوب پیشنهاد داده شده است.

۲. روش‌های مرتبه

در این بخش به بیان دو روش مشهور تطبیقی و غیرطبیقی در پنهان‌نگاری پرداخته می‌شود. در قسمت اول به صورت مختصر روش تطبیقی PVD معرفی می‌شود، سپس در قسمت بعدی به توصیف کامل روش غیرطبیقی چنگ و همکارانش [۱۷] پرداخته خواهد شد. این روش، مبنای فرآیند جاسازی بیت‌های محramانه در روش تطبیقی پیشنهادی این تحقیق است.

۲-۱. روش PVD

در این روش، ابتدا تصویر پوشانه به بلاک‌های دو پیکسلی غیرهمپوشان تقسیم‌بندی شده که نحوه پیمایش بلاک‌ها به صورت سطر به سطر و به شکل زیگزاگ است. سپس بلاک‌ها بر حسب مقدار اختلاف موجود (d) میان دو پیکسل درون بلاک، به دسته‌های مختلفی تقسیم‌بندی می‌شوند. بدین صورت که بازه 0 تا 255 به بازه‌های مختلفی بر حسب توان‌هایی از ۲ تقسیم می‌شوند و به هر بازه اندیسی (k) نسبت داده می‌شود. در هر بلاک با توجه به اینکه قدر مطلق اختلاف دو پیکسل درون بلاک متعلق به کدام بازه است

جاسازی داده های محرمانه (که توسط کاربر در مبدأ انجام می شود) و استخراج داده های محرمانه (که توسط کاربر دریافت کننده در مقصد اجرا می شود) تشکیل شده است.

۱-۳. جاسازی داده های محرمانه

فرآیند جاسازی داده های محرمانه در تصویر پوشانه، شامل مراحل بلاک بندی، تعیین پارامترهای الگوریتم، جاسازی بیت های محرمانه و تعیین کلید پنهان نگاری است. در گام جاسازی، اطلاعات محرمانه توسط یک روش پیشنهادی پنهان نگاری غیرطبیقی در بلاک های تصویر پوشانه جاسازی می شود که به شرح زیر است:

بلاک بندی: در این مرحله تصویر پوشانه به بلاک های چهار پیکسلی غیرهمپوشان با ابعاد 2×2 پیکسل تقسیم بندی می شود. برای افزایش امنیت می توان در این مرحله با استفاده از یک کلید^۱ (هسته ابتدایی در تولید اعداد شبه تصادفی)، ترتیب پیمایش بلاک ها را در مرحله جاسازی مشخص کرد. بدین ترتیب بدون دانستن این کلید نمی توان نحوه پیمایش بلاک ها را به طور صحیح تشخصی داد و در پی آن نمی توان بیت های محرمانه را به ترتیبی صحیح از بلاک های تصویر استخراج کرد.

تعداد کل بلاک های موجود در یک تصویر پوشانه با ابعاد $M \times N$ پیکسل، طبق رابطه (۷) تعیین می شود. در این رابطه، پارامتر t تعداد کل بلاک ها را نشان می دهد:

$$t = \frac{M \times N}{4} \quad (7)$$

اگر تعداد کل بیت های پیام محرمانه که باید در تصویر پوشانه پنهان شود را T در نظر بگیریم، آنگاه میانگین ظرفیت جاسازی در هر بلاک^۲ ($AvgC_{bpB}$) بر اساس رابطه (۸) محاسبه می شود:

$$AvgC_{bpB} = \frac{T}{t} \quad (8)$$

به کمک این مقدار، می توان تعیین کرد که به طور متوسط چه تعداد بیت باید در هر بلاک پنهان شود تا بتوان تمام بیت های محرمانه را در تصویر پوشانه مخفی کرد.

تعیین پارامترهای الگوریتم: در این مرحله، بلاک های تصویر پوشانه بر حسب میزان پیچیدگی محلی پیکسل ها در هر بلاک به گروه های مختلفی تقسیم بندی می شود. تعداد گروه ها بر حسب مورد می تواند بین ۲ تا ۴ گروه تغییر کند. اگر تعداد گروه ها ۱ در نظر گرفته شود، آنگاه این روش به یک روش غیرطبیقی تبدیل می شود. زیرا در این حالت ظرفیت جاسازی تمامی بلاک های تصویر پوشانه با هم یکسان خواهند شد. ظرفیت جاسازی بلاک های متعلق به هر گروه را می توان به کمک مقدار $AvgC_{bpB}$ ، که توسط رابطه (۸) تعیین می شود مشخص کرد. ظرفیت جاسازی گروه ها به گونه ای تعیین

در این روش، برای آنکه دنباله بیتی به طول n بیت در یک بلاک دو پیکسلی از تصویر پوشانه جاسازی شود، تعداد بیت ها با مقدار ۱ در این دنباله را در i ، عددی که نشان دهنده نحوه قرار گیری این بیت ها در دنباله است را با استفاده از یکتابع ترکیب در i جاسازی می شود. ظرفیت جاسازی تمام بلاک های تصویر پوشانه در این روش ثابت و برابر n بیت است.

اگر دنباله بیتی در یک بلاک جاسازی شده به صورت $S_n = b_{n-1}b_{n-2}...b_1b_0$ در نظر گرفته شود و تعداد بیت ها با مقدار ۱ در این دنباله برابر k باشد، آنگاه تعداد حالت های ممکن برای قرار گیری k بیت از داده های محرمانه با مقدار ۱ در دنباله ای به طول n برابر ترکیب C_k^n است. با استفاده از رابطه (۳) می توان نحوه قرار گیری بیت های محرمانه در دنباله را با استفاده از یکتابع ترکیب مشخص کرد:

$$f(S_n) = \sum_{i=1}^{n-1} b_i C_{N(i)}^i \quad (3)$$

در رابطه (۳)، b_i مقدار نامین بیت از رشته بیتی S_n است. $N(i)$ نیز در تعداد بیت های ۱ موجود در رشته S_n از بیت شماره ۱ تا بیت N است. مقادیر جدید پیکسل های l_i و r_i ، (l'_i, r'_i) و $f(S_n)$ به صورتی تغییر پیدا می کنند که مقادیر k و $f(S_n)$ به دست آمده برای دنباله S_n در روابط زیر صدق کنند:

$$K = l'_i \bmod (n+1) \quad (4)$$

$$f(S_n) = r'_i \bmod C_k^n \quad (5)$$

با توجه به روابط (۵) و (۴)، بیشینه انحراف ایجاد شده پس از جاسازی بیت های محرمانه در پیکسل های i و $i+1$ به ترتیب برابر $\lfloor C_k^n / 2 \rfloor$ و $\lfloor (n+1) / 2 \rfloor$ است. هنگام استخراج اطلاعات، با استفاده از رابطه های (۵) و (۴) و در اختیار داشتن مقدار n می توان به راحتی مقادیر k و $f(S_n)$ را برای هر بلاک از تصویر پوشانه به دست آورد. سپس با اعمال تابع معکوس f^{-1} طبق رابطه (۶)، می توان دنباله بیتی جاسازی شده در آن بلاک را استخراج کرد. در این رابطه، num با مقدار $f(S_n)$ مقداردهی اولیه می شود و $f^{-1}(C_0^0) = 1$ و $n \geq 1$ است.

$$f^{-1}(num, n, k) = \begin{cases} f^{-1}(num, n-1, k) + 0 & \text{if } num < C_k^{n-1} \\ f^{-1}(num - C_k^{n-1}, n-1, k-1) + 1 & \text{if } num \geq C_k^{n-1}, (n-1) \geq k \\ f^{-1}(num, n-1, k-1) + 1 & \text{if } (n-1) < k \end{cases} \quad (6)$$

در این روش، بیت های محرمانه برخلاف روش LSB به طور مستقیم در هر پیکسل جاسازی نمی شود، بلکه با استفاده از تابع پیمانه و ترکیب، به طور ضمنی در مقادیر پیکسل های هر بلاک پنهان می شوند.

۳. روش پیشنهادی

الگوریتم پیشنهادی پنهان نگاری تطبیقی در این مقاله از دو مرحله

¹ Seed

² Average Capacity (Bit Per Block)

برای محاسبه دو مقدار آستانه‌ای th_1 و th_2 , به‌گونه‌ای که ظرفیت مورد تقاضای کاربر را برآورده سازد، ابتدا باید بر اساس ظرفیت جاسازی در هر گروه و حجم کل داده‌های محرمانه، تعداد کل بلاک‌هایی که باید به هر یک از این گروه‌ها تعلق گیرد تا ظرفیت جاسازی در تصویر پوشانه برابر حجم کل داده‌های محرمانه کاربر شود مشخص شود. بدین منظور باید درصد فراوانی نسبی بلاک‌های متعلق به هر گروه را در تصویر پوشانه، طبق رابطه (۱۱) تعیین شود.

در این رابطه، P_{gr_i} بهترین تصویر گروه i و درصد cap_{gr_i} در این رابطه، $Capacity = t \times (P_{gr_1} \times cap_{gr_1} + P_{gr_2} \times cap_{gr_2} + P_{gr_3} \times cap_{gr_3})$.

در این رابطه، حالت‌های مختلفی برای تأمین ظرفیت مورد تقاضای کاربر وجود دارد که بنابر مورد باید یکی از این حالات انتخاب شود. هر کدام از این حالات در مقایسه با حالت‌های دیگر کیفیت تصویر متغیر است. در این رابطه، $0\% \leq P_{gr_1}, P_{gr_2}, P_{gr_3} \leq 100\%$ و $P_{gr_1} + P_{gr_2} + P_{gr_3} = 1$. باید همیشه میان درصد فراوانی نسبی گروه‌ها در رابطه بالا برقرار باشد. پس از تعیین مقادیر P_{gr_i} ، برای محاسبه مقادیر آستانه‌ای th_1 و th_2 باید مقادیر انحراف معیار تمام بلاک‌های تصویر به صورت صعودی مرتب شده و در آرایه‌ای (dev) ذخیره شود. سپس طبق روابط (۱۲) و (۱۳) و با جایگذاری این مقادیر به عنوان اندیس در آرایه ذکر شده، مقادیر th_1 و th_2 را با فرض داشتن ۳ گروه به راحتی می‌توان محاسبه کرد.

$$th_1 = dev[P_{gr_1} \times t] \quad (12)$$

$$th_2 = dev[P_{gr_1} \times t + P_{gr_2} \times t] \quad (13)$$

جاسازی: در این مرحله پس از تعیین پارامترهای مورد نیاز، بیت‌های محرمانه را بر اساس ظرفیت مشخص شده برای هر بلاک جاسازی می‌شود. برای جاسازی دنباله بیتی S_n در یک بلاک چهار پیکسلی، $n/2$ بیت را در جفت پیکسل بالایی و $n/2$ بیت را در جفت پیکسل پایینی مطابق روش پنهان‌نگاری غیرطبیقی پیشنهادی زیر جاسازی می‌شود. در اینجا با اضافه کردن یک روال کاهش اختلال در روش چنگ و همکارانش [۱۷]، یک روش پنهان‌نگاری غیرطبیقی جدید ارائه خواهد شد.

همان‌طور که گفته شد با استفاده از رابطه (۳) می‌توان به کمک یکتابع ترکیب، نحوه قرارگیری بیت‌ها با مقدار 1 را در یک دنباله بیتی مشخص کرد. با توجه به رابطه (۵)، پیشینه مقادیر به دست آمده برای تابع ترکیب C_k^n هنگامی است که $k=n/2$ باشد. (در حالتی که n فرد باشد $\lceil \frac{n}{2} \rceil = \lfloor \frac{n}{2} \rfloor$). در این حالت با افزایش مقادیر پیمانه دامنه تغییرات مجاز r_i نیز افزایش پیدا می‌کند و در نهایت موجب کاهش کیفیت تصویر استگو می‌شود. علاوه بر این، در حالتی که $k=n$ و یا $k=0$ باشد، دیگر نیازی به استفاده از رابطه (۷) و تغییر پیکسل r_i نیست، زیرا تنها یک حالت برای قرارگیری بیت‌ها در دنباله وجود

می‌شود که همیشه مقدار $AvgC_{bpB}$ برابر میانگین ظرفیت تمام گروه‌ها شود. برای مثال اگر تعداد گروه‌ها 3 در نظر گرفته شود (گروه‌های gr_1, gr_2, gr_3)، آنگاه ظرفیت جاسازی در بلاک‌های متعلق به گروه 2 (گروه میانه) $AvgC_{bpB}$ در نظر گرفته می‌شود و ظرفیت جاسازی گروه‌های 1 و 3 را نیز می‌توان با اختلاف 1 تا 4 واحد از ظرفیت گروه 2 انتخاب کرد، بهنحوی که میانگین ظرفیت جاسازی هر 3 گروه برابر ظرفیت جاسازی در گروه 2 شود.

برای مثال اگر مقدار $AvgC_{bpB}$ برابر $7/4$ باشد، آنگاه ظرفیت جاسازی گروه‌های $1, 2$ و 3 را می‌توان بهترین از راست به چپ (۶، ۸ و ۱۰) و یا (۵، ۸ و ۱۱) انتخاب کرد.

برای تعیین میزان پیچیدگی موجود در هر بلاک، از نظر قرار گرفتن در نواحی له یا مسطح تصویر پوشانه، ابتدا مقدار انحراف معیار را برای چهار پیکسل موجود در داخل هر بلاک طبق رابطه (۹) محاسبه می‌شود. در این رابطه $x_{i,1}, x_{i,2}, x_{i,3}, x_{i,4}$ نشان‌دهنده پیکسل‌های داخل بلاک i و m_i برابر میانگین مقادیر پیکسل‌های داخل بلاک نام است. دلیل اینکه در مخرج کسر رابطه (۹) به جای تعداد پیکسل‌های داخل هر بلاک (یعنی 4)، از عدد 3 استفاده شده است، این است که در ریاضیات آماری هنگامی که تعداد داده‌ها کم باشد برای محاسبه مقدار انحراف معیار، در مخرج کسر به جای N (تعداد کل داده‌ها)، از $N-1$ استفاده می‌شود [۲۴].

$$deviate_{bi} = \sqrt{\frac{\sum_{j=1}^4 (x_{i,j} - m_i)^2}{3}} \quad (9)$$

هر چه اختلاف بین مقادیر پیکسل‌ها از مقدار میانگین چهار پیکسل داخل بلاک بیشتر باشد، مقدار انحراف معیار در آن بلاک بیشتر است و پیکسل‌های تشکیل دهنده آن بلاک، بیشتر در نواحی لبه‌ای تصویر قرار می‌گیرند. با افزایش مقدار انحراف معیار در هر بلاک، مقاومت پیکسل‌های داخل آن بلاک نسبت به ایجاد تغییرات پس از جاسازی بیت‌های محرمانه بیشتر خواهد شد و می‌توان تعداد بیت بیشتری از داده‌های محرمانه را بدون ایجاد تغییرات قابل فهم برای چشمان انسان در آن بلاک پنهان کرد.

برای تعیین این موضوع که هر بلاک از نظر پیچیدگی، متعلق به کدام گروه است، مقدار انحراف معیار در هر بلاک، با تعدادی مقادیر آستانه‌ای مقایسه می‌شود. همیشه تعداد کل مقادیر آستانه‌ای باید یکی کمتر از تعداد کل گروه‌های موجود باشد. برای مثال مثال با فرض انتخاب 3 گروه، مقدار انحراف معیار در هر بلاک، طبق رابطه (۱۰) با مقدار آستانه‌ای th_1 و th_2 مقایسه می‌شود تا گروهی که بلاک مورد نظر به آن تعلق می‌گیرد و در پی آن ظرفیت جاسازی در آن بلاک به دست آورده شود.

$$gr_{bi} = \begin{cases} 1 & \text{if } 0 \leq deviate_{bi} < th_1 \\ 2 & \text{if } th_1 \leq deviate_{bi} < th_2 \\ 3 & \text{if } th_2 \leq deviate_{bi} \end{cases} \quad (10)$$

ظرفیت جاسازی تصویر پوشانه را به خود اختصاص می‌دهد که می‌توان از آن صرف نظر کرد. از ترتیب پیمایش بلاک‌هایی که دیکدر در آنها جاسازی شده و همچنین طول پیام دیکدر، می‌توان به عنوان یک کلید محروم‌انه در این روش پنهان‌نگاری استفاده کرد. با وجود این کلید، امنیت روش تطبیقی پیشنهادی افزایش می‌یابد چرا که استخراج داده‌های محروم‌انه از تصویر استگو بدون دانستن مقدار این کلید ممکن نخواهد بود.

۲-۳. استخراج داده‌های محرمانه

روند استخراج داده‌های محرمانه از تصویر استگو به طور دقیق عکس روند جاسازی داده‌ها است. در ابتدا همانند مرحله جاسازی، تصویر استگو را به بلاک‌های چهار پیکسلی غیرهمپوشان تقسیم‌بندی کرده و سپس با استفاده از کلید پنهان‌نگاری، دیکدر از تصویر پوشانه استخراج می‌شود. با در اختیار داشتن دیکدر، تمام پارامترهایی که برای استخراج داده‌های محرمانه مورد نیاز است را در اختیار خواهیم داشت. سپس بر اساس ترتیب پیمایش بلاک‌ها، مقدار انحراف معیار در هر بلاک با استفاده از رابطه^(۹)، محاسبه می‌شود. به کمک مقدار انحراف معیار بلاک و مقادیر آستانه‌ای طبق رابطه^(۱۰)، گروههایی که بلاک‌ها به آن تعلق می‌گیرند را مشخص کرده و پس از تعیین گروه‌ها با استفاده از مقادیر ظرفیت هر گروه که در دیکدر موجود است، تعداد بیتی که در هر بلاک از تصویر استگو جاسازی شده است تعیین می‌شوند.

با مشخص شدن ظرفیت هر بلاک، می‌توان تعداد بیتی را که در هر یک از جفت پیکسل‌های بلاک جاسازی شده است تعیین کرد به طوری که $f(S_n)$ بیت در جفت پیکسل بالای و $f(S_n)$ بیت در جفت پیکسل پایینی جاسازی شده است. سپس با استفاده از روابط (۴) و (۵)، مقادیر k و $f(S_n)$ برای هر جفت از پیکسل مشخص می‌شود. اگر در جداول نگاشت، درآمدهای برای این مقادیر وجود داشت آنگاه مقادیر جدید k و $f(S_n)$ جایگزین مقادیر قبلی آن شده و در پایان با استفاده از رابطه (۶) دنباله بیتی که در آن بلاک جاسازی شده است استخراج می‌شود. در نهایت، داده‌های محرمانه از کنار هم قرار دادن دنباله‌های بیتی به دست آمده از هر بلاک استخراج می‌شود.

به عنوان مثال فرض می‌شود رشته 10110100110101101 را در بلاک th_2 با مقدار انحراف معیار $4/082$ و مقادیر آستانه $= th_1$ و $= th_2$ جاسازی کنیم:

1 + 0	1 + A
1 + 1	1 + V

با توجه به رابطه (۱۰)، این بلاک در گروه ۲ قرار می‌گیرد و باید پس از عملیات جاسازی نیز در همین گروه قرار گرفته شود. رشته ۱۱۰۱ را در جفت پیکسل بالایی و رشته ۱۰۰۱ در جفت پیکسل پایینی پنهان می‌شود. چون در رشته اول $n=5$ و $k=3$ و $f(S_n)=6$ است و این مقادیر در جدول نگاشت $n=5$ نیز قرار دارند، درنتیجه

خواهد داشت. در نتیجه می‌توان حالت‌های مختلفی را که $K=n/2$ است و مقدار C_k^n نیز بالا است را تحت یک الگوی مشخص به حالت‌هایی که $k=0$ یا $k=n$ است نگاشت داد و تغییرهای ایجاد شده در r_i را کاهش داد. در این حالت مقدار r^* طبق رابطه (۱۴) محاسبه می‌شود. در این رابطه c برای مقادیر مختلف n ، متفاوت است. (مثالاً در حالت‌هایی که n برابر ۵ و ۶ است c برابر ۵ و ۱۴ است) برای مثال در جدول (۱) این مقادیر برای حالت $n=5$ مشاهده می‌شود:

$$f'(S_n) = r'_i \bmod n \quad \text{if } (k = \lfloor n/2 \rfloor \text{ or } \lceil n/2 \rceil) \text{ and } f(S_n) > c \quad (\dagger\dagger)$$

در جدول (۱) با اعمال این نگاشت، بیسینیه انحراف ایجاد شده در PSNR واحد به ۲ واحد کاهش پیدا می‌کند. با استفاده از این روش، مقدار PSNR تصویر حاصل نسبت به روش چنگ و همکارانش حدود ۱۰dB افزایش پیدا می‌کند.

پس از جاسازی بیت‌های محرمانه داخل هر بلاک، باید مقدار انحراف معیار بلاک جدید با مقدار انحراف معیار بلاک اولیه در تصویر پوشانه در یک گروه قرار گیرد تا در مقصود به نهنگام استخراج داده‌ها ظرفیت جاسازی هر بلاک استگو به‌طور صحیح تشخیص داده شود. اگر گروه متعلق به بلاک استگو با بلاک اولیه متفاوت باشد، باید با استفاده ازتابع پیمانه، حالت‌های مختلف دیگری را که می‌توان برای مقادیر پیکسل‌ها انتخاب کرد بررسی شود تا در نهایت بلاک جدید در همان گروهی قرار گیرد که بلاک تصویر پوشانه در آن قرار داشت.

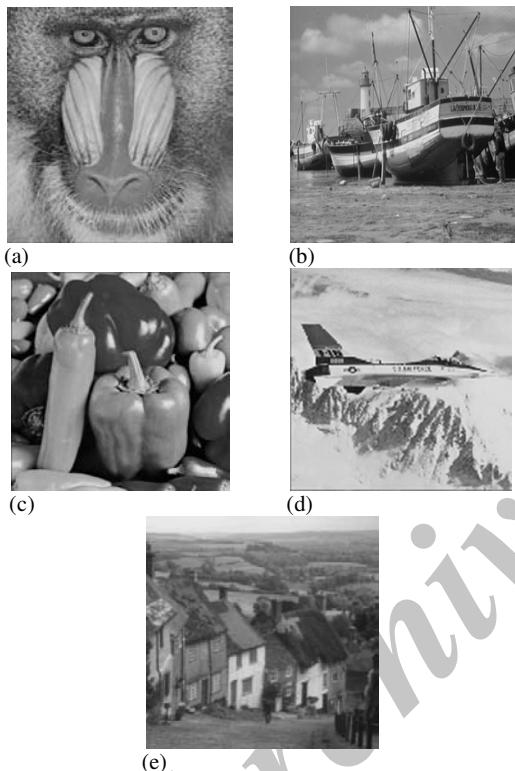
جدول ۱. جدول نگاشت برای حالت $n=5$

S_Δ	k	$f(S_n)$	Map to	K'	$f'(S_n)$
.....	.	.	→	.	.
1...1	2	6	→	.	1
1..1.	2	7	→	.	2
1..1..	2	8	→	.	3
11...	2	9	→	.	4
1111	5	.	→	5	.
1..11.	3	6	→	5	1
11..1	3	7	→	5	2
11..1.	3	8	→	5	3
111..	3	9	→	5	4

تعیین کلید پنهان نگاری: برای جاسازی و استخراج داده‌های محرمانه در تصویر پوشانه، دانستن ظرفیت هر گروه، تعداد گروه‌ها، حجم کل داده‌ها، مقادیر آستانه‌ای و عددی که به عنوان کلید در تولید اعداد تصادفی برای بدست آوردن ترتیب پیمایش بلاک‌ها استفاده شده است الزامی است. از این مقادیر می‌توان به عنوان یک دیکدر برای استخراج داده‌های محرمانه در این روش استفاده کرد و این مقادیر را به دنبال داده‌های محرمانه در تصویر پوشانه جاسازی کرد. اندیشه این دیکدر، سیا، ناحیه است و بخش سیا، کوچک، از

$$MSE = \left(\frac{1}{M \times N} \right) \sum_{i=0}^{M-1} \sum_{j=0}^{N-1} (C_{i,j} - S_{i,j})^2 \quad (16)$$

در این روابط، $C_{i,j}$ و $S_{i,j}$ به ترتیب برابر مقادیر پیکسل‌ها با مختصات i, j در تصویر پوشانه و تصویر استگو است. همچنین مقدار b نیز برابر عمق رنگ تصویر پوشانه است که در اینجا از تصاویر پوشانه با عمق رنگ ۸ بیت استفاده شده است. هنگامی که در تصاویر با مقیاس خاکستری مقدار PSNR بیشتر از dB باشد تفاوت بین تصویر پوشانه و تصویر استگو برای چشمان انسان قابل مشاهده نیست. یک مقدار PSNR بالا نشان می‌دهد که مقادیر پیکسلی تصویر استگو خیلی شبیه به تصویر پوشانه است.

شکل ۱. تصاویر پوشانه به کار رفته با ابعاد ۵۱۲×۵۱۲ [۲۵]
a) Baboon, b) Boat, c) Pepper, d) Plain, e) Goldhill

در جدول (۲) مقایسه نتایج پیاده‌سازی روش چنگ و همکارانش [۱۷] و روش غیرطبیقی پیشنهادی در این مقاله نشان داده شده است. همان‌طور که در این جدول مشخص است، مقدار PSNR تصویر استگو در روش پیشنهادی غیرطبیقی تحقیق حاضر بیشتر از روش غیرطبیقی چنگ و همکارانش است.

در روش تطبیقی پیشنهادی تحقیق حاضر، پارامترهای مورد نیاز برای جاسازی اطلاعات را می‌توان بر حسب ظرفیت مورد تقاضای کاربر تعیین کرد که باعث می‌شود این روش از نظر ظرفیت مقیاس‌پذیر بوده و داده‌های محرومانه همیشه در تمام پیکسل‌های تصویر پوشانه پراکنده شوند. در شرایط مساوی هر چه تعداد گروه‌ها در تقسیم‌بندی بلاک‌ها بیشتر شود و فاصله بین گروه‌ها از نظر تعداد

مقادیر k و $f(S_n)$ به ترتیب به ۵ و ۱ تغییر پیدا می‌کنند و با استفاده از رابطه (۱۴) در جفت پیکسل بالایی پنهان می‌شوند. پیکسل سمت چپ مقادیر $101, 105, 107, 101, 106, 101, 111, 106$ و ... را می‌توانند اختیار کنند.

$$f(10110) = \sum_{i=1}^{5-1} b_i C_{N(i)}^i = 1 \times C_1^1 + 1 \times C_2^2 + 0 \times C_2^3 + 1 \times C_3^4 = 6$$

برای جفت پیکسل پایینی با رشته ورودی ۱۰۰۱ نیز مشابه روش بالا عمل شود. بعد از مشخص شدن مقادیر ممکن برای هر جفت پیکسل در بلاک، حالتی که کمترین تغییر را در بلاک اولیه ایجاد می‌کند انتخاب کرده و مقدار انحراف معیار آن محاسبه می‌شود.

۱۰۱	۱۰۶
۱۰۲	۱۰۵

مقدار انحراف معیار بلاک جدید ۲/۳۸ است که در گروه ۱ قرار می‌گیرد. بنابراین حالت بعدی که کمترین تغییرات را در بلاک استگو ایجاد می‌کند انتخاب کرده و مقدار انحراف آن را محاسبه نموده و با ۴/۵ دو مقدار آستانه مقایسه می‌شود. در این حالت مقدار انحراف در است که این مقدار در گروه ۲ قرار گرفته و با بلاک تصویر پوشانه در یک گروه قرار می‌گیرند و بلاک استگوی نهایی به دست می‌آید.

۹۹	۱۰۶
۹۷	۱۱۱

۴. نتایج پیاده‌سازی

در این بخش، نتایج به دست آمده از پیاده‌سازی روش پیشنهادی در این مقاله بررسی می‌شود. این نتایج با استفاده از نرم‌افزار MATLAB ۷/۱ بروزی سیستم عامل Windows XP به دست آمده است. سخت‌افزار مورد استفاده در این پیاده‌سازی نیز شامل توسط نرم‌افزار Matlab تهیه شده، استفاده می‌شود که می‌تواند نشانگر داده‌های محرومانه پس از عملیات فشرده‌سازی و رمزگاری باشد.

برای ارزیابی روش پیشنهادی از پنج تصویر پوشانه مشهور "Baboon", "GoldHill", "Plain", "Pepper", "Boat" در مقیاس خاکستری با ابعاد ۵۱۲×۵۱۲ استفاده شده است (شکل ۱). همچنین به عنوان داده‌های محرومانه، از دنباله‌ای از اعداد شبه تصادفی که توسط نرم‌افزار Matlab تهیه شده، استفاده می‌شود که می‌تواند نشانگر داده‌های محرومانه پس از عملیات فشرده‌سازی و رمزگاری باشد.

در این مقاله، برای سنجش میزان کیفیت تصویر استگو از معیار کمی PSNR^۱ استفاده شده که طبق رابطه (۱۵) محاسبه می‌شود. در رابطه (۱۶) MSE برابر میانگین مربعات اختلاف مقادیر پیکسل‌های متناظر در تصویر پوشانه و تصویر استگو است.

$$PSNR = 10 \log_{10} \frac{(2^b - 1)^2}{MSE} dB \quad (15)$$

^۱ Peak Signal to Noise Ratio

جاسازی شده است. از آنجایی که چشم انسان نسبت به تغییرات ایجاد شده در نواحی لبه‌ای تصویر به نسبت نواحی صاف و هموار آن، کمتر حساس است [۲۶]، تصاویر استگو ایجاد شده با استفاده از روش تطبیقی پیشنهادی، دارای کیفیت بصری بالایی هستند.

جدول (۴) مقایسه مقدار PSNR بین روش تطبیقی پیشنهادی و روش ارائه شده در مرجع [۱۹] را در شرایط تقریباً مساوی از نظر ظرفیت جاسازی نشان می‌دهد. در روش ارائه شده در مرجع [۱۹] به ویژگی‌های بافت تصویر توجهی نمی‌شود و مقاومت پیکسل‌های نواحی لبه‌ای تصویر نسبت به ایجاد تغییرات در مقادیر پیکسلی آنها نادیده گرفته می‌شود. به همین دلیل، کیفیت بصری تصویر استگو حاصل در روش پیشنهادی تحقیق حاضر نسبت به این روش بسیار بالاتر است. در این روش بر اساس یک مقدار آستانه، در مورد جاسازی و یا عدم جاسازی بیت‌های محramانه در پیکسل‌های تصویر پوشانه تصمیم‌گیری می‌شود. بنابراین در تمام پیکسل‌های تصویر پوشانه، بیت‌های محramانه جاسازی نمی‌شود. علاوه بر این، همان‌گونه که در جدول (۴) مشخص است، مقدار PSNR تصویر استگو در روش پیشنهادی مانند است به روش ارائه شده در مرجع [۱۹] در ظرفیت‌های تقریباً برابر بالاتر است. در این جدول، پارامتر k برابر تعداد رنگ‌ها، و پارامتر th برابر حداقل فاصله مجاز بین دو رأس از گراف، در مسئله رنگ‌آمیزی گراف است.

در جدول (۵) نتایج PSNR به دست آمده از روش تطبیقی پیشنهادی این تحقیق با نتایج به دست آمده در روش ارائه شده در مرجع [۲۰] برای چهار تصویر پوشانه مقایسه شده است. همچنین در این روش، در سطر اول و ستون اول از تصویر پوشانه اطلاعاتی جاسازی نمی‌شود. در این روش، برای تعیین ظرفیت جاسازی در هر پیکسل، تنها از دو پیکسل همسایه سمت بالا و سمت چپ پیکسل مذکور استفاده می‌شود. ولی در روش پیشنهادی تحقیق حاضر، ظرفیت جاسازی در هر بلاک بر اساس مقدار انحراف معیار بین چهار پیکسل موجود در هر بلاک تعیین می‌شود.

در روش ارائه شده در مرجع [۲۰]، در طول پیمایش تصویر پوشانه برای تعیین ظرفیت جاسازی پیکسل‌ها از مقادیر پیکسل‌های استگو همسایه یک پیکسل هدف که در مراحل قبلی به دست آمده است استفاده می‌شود و از بین انتخاب‌های ممکن برای مقدار نهایی پیکسل استگو، مقداری که کمترین اختلاف را با مقدار پیکسل هدف داشته باشد انتخاب می‌شود. در نتیجه، اگر پیکسلی در حین فرآیند جاسازی تغییرات زیادی نماید، این تغییرات در اطراف پیکسل مذکور انتشار پیدا می‌کند که در نهایت منجر به کاهش مقدار PSNR تصویر استگو می‌شود. همان‌طور که در جدول (۵) مشخص است، مقدار PSNR در روش پیشنهادی، در ظرفیت‌های تقریباً برابر نسبت به روش اشاره شده [۲۰] بالاتر است. در این جدول $\log_2 al$ ، برابر حداقل تعداد بیت جاسازی شده در هر پیکسل از تصویر پوشانه است. در جداول (۷) و (۶) نیز نتایج به دست آمده از روش پنهان‌نگاری

بیت قابل جاسازی در هر گروه بیشتر شود، PSNR تصویر استگو حاصل کمتر می‌شود ولی با این وجود حساسیت چشم انسان نسبت به تشخیص انحراف در تصویر استگو کاهش پیدا می‌کند، در نتیجه باید تعادلی میان مقدار PSNR تصویر استگو حاصل و کیفیت بصری آن برقرار باشد. لازم به ذکر است که در آزمایشات این تحقیق، از سه گروه با اختلاف ظرفیت ۲ بیت استفاده شده است.

جدول ۲. مقایسه مقادیر PSNR بر حسب dB در حالتی که از تصویر Baboon به عنوان تصویر پوشانه استفاده شود.

S _n	ظرفیت (بیت)	PSNR (dB)	
		روش چنگ و همکارانش	روش پیشنهادی
۴	۵۲۴۲۸۸	۴۵	۴۵/۲۱۲
۵	۶۵۵۳۶۰	۴۱/۶۵	۴۹۴۲/
۶	۷۸۶۴۳۲	۳۷/۴۴	۳۸/۴۸

جدول (۳)، نتایج آزمایش‌های گوناگون با مقادیر آستانه‌ای مختلف را برای روش پنهان‌نگاری تطبیقی پیشنهادی در ظرفیت‌های جاسازی مختلف نشان می‌دهد.

اگر هیستوگرام توزیع مقدار انحراف معیار بلاک‌های هر یک از تصاویر پوشانه رسم شود، می‌توان پیچیدگی تصویر پوشانه را از نظر تعداد نواحی لبه‌ای موجود در آن تعیین کرد. در این هیستوگرام هر چه مقادیر انحراف معیار بلاک‌ها در ناحیه وسیع‌تری بر روی نمودار توزیع شده باشد، تصویر پوشانه پیچیده‌تر و از نواحی لبه‌ای بیشتری تشکیل شده است.

با توجه به شکل (۲)، تصویر Baboon نسبت به دیگر تصاویر پوشانه به کار رفته در این مقاله پیچیده‌تر و دارای لبه‌های بیشتری Baboon است. از آنجایی که مقادیر انحراف معیار بلاک‌ها در تصویر Baboon در ناحیه وسیع‌تری بر روی نمودار توزیع شده است، مقادیر آستانه‌ای به دست آمده برای این تصویر در جدول (۳) نسبت به سه تصویر پوشانه دیگر بیشتر است. هر چه مقادیر آستانه بزرگ‌تر و فاصله آنها از هم بیشتر باشد، بلاک استگو حاصل پس از جاسازی بیت‌های محramانه کمتر احتیاج به بازنگری و اصلاح پیدا می‌کند. در نتیجه تغییرات ایجاد شده در پیکسل‌های تصویر پوشانه کمتر می‌شود و مقدار PSNR تصویر استگوی حاصل در شرایط مساوی نسبت به سه تصویر پوشانه دیگر بیشتر خواهد شد.

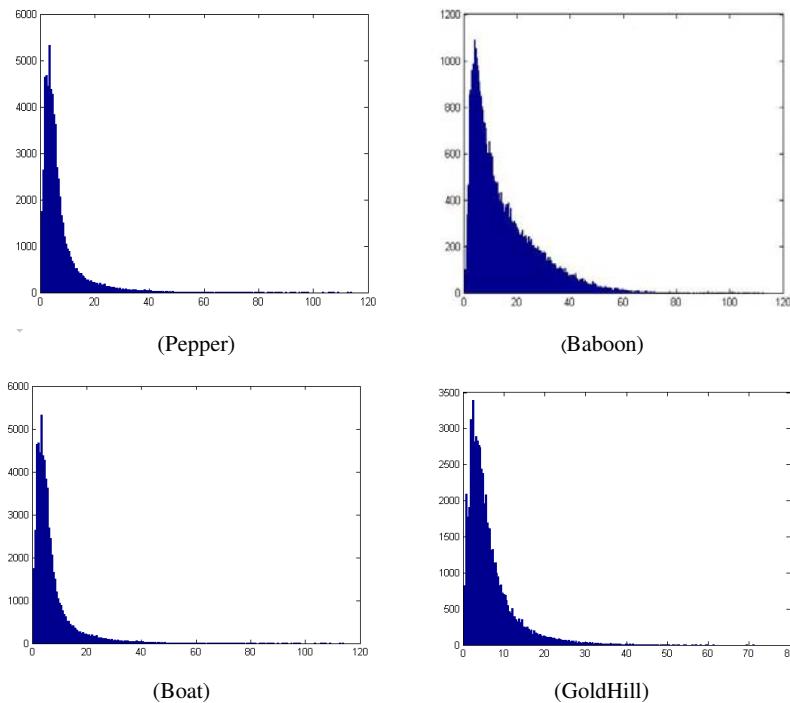
شکل (۳) نشان دهنده اختلاف مقادیر پیکسل‌های منتظر در دو تصویر پوشانه و استگوی نظیر آن است. در این نوع تصاویر، هر چه اختلاف مقادیر دو پیکسل منتظر هم بیشتر باشد، پیکسل به دست آمده در تصویر تیره‌تر خواهد شد. با توجه به این شکل، می‌توان نتیجه گرفت که اختلاف مقادیر پیکسلی بین تصاویر پوشانه و استگو در نواحی لبه‌ای تصویر، بیشتر بوده است و تعداد بیت بیشتری از داده‌های محramانه در این نواحی به نسبت نواحی صاف و هموار تصویر

علاوه بر این، ظرفیت جاسازی در هر یک از دو روش بالا بسیار محدود است، در صورتی که در روش تطبیقی پیشنهادی، از نظر ظرفیت و کیفیت مقیاس پذیر بوده و می‌توان با تغییر پارامترها به ظرفیت مورد نظر کاربر دست پیدا کرد. همچنین در روش پیشنهادی، برخلاف روش ارائه شده در مرجع [۸] مشکل سرریز و فروریز بروز نمی‌کند.

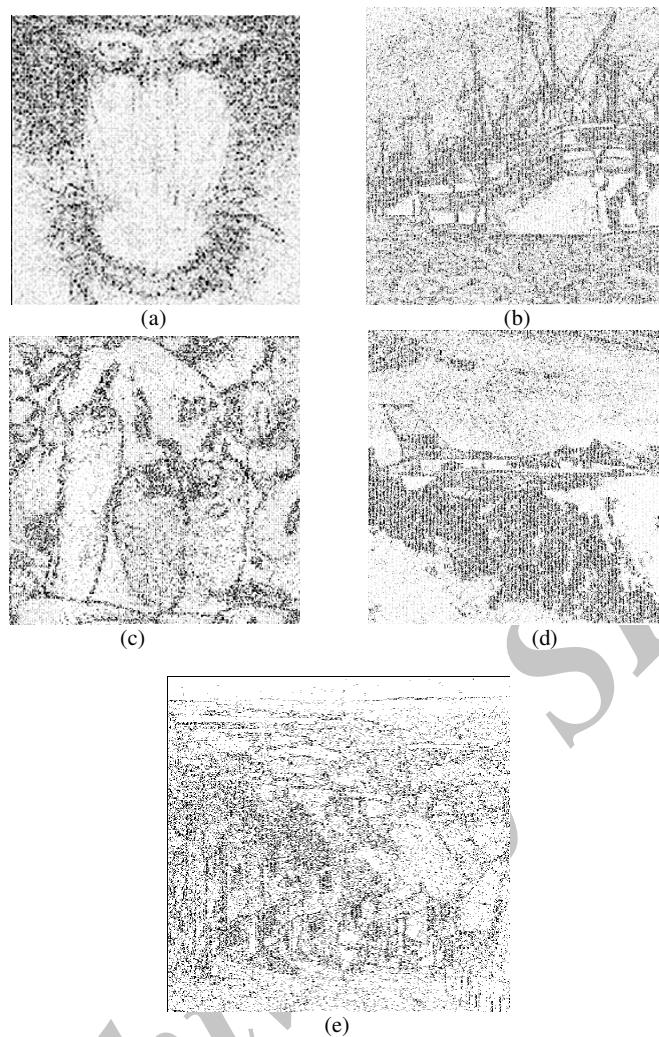
تطبیقی پیشنهادی، با روش‌های دیگر [۱۸ و ۸] مقایسه شده است. وجود چند مقدار آستانه‌ای برای تعیین سطوح بلاک‌های تصویر پوشانه و درنتیجه توجه بیشتر به نواحی بافت تصویر در روش تطبیقی پیشنهادی، باعث شده که با وجود ظرفیت‌های تقریباً یکسان، تصاویر استنگو در روش پیشنهادی، از مقدار PSNR بالاتری در مقایسه با روش‌های ارائه شده در مراجع [۱۸ و ۸] برخوردار باشد.

جدول ۳. نتایج آزمایش‌های مختلف در روش تطبیقی پیشنهادی

تصویر پوشانه	ظرفیت هر گروه	درصد فراوانی هر گروه	th_1 ، th_2	ظرفیت	PSNR
Baboon	۴ ۶ ۸	۲۵ ۳۸ ۳۷	۵/۷ ، ۱۵/۶۵	۴۰۹۱۰۲	۴۷/۴۲
	۳ ۵ ۷	۴۰ ۴۰ ۲۰	۸/۵۷ ، ۲۴/۵۶	۳۰۱۵۱۸	۴۹/۵۶
	۶ ۸ ۱۰	۱۵ ۶۰ ۲۵	۴/۱۹ ، ۲۸/۳۲	۵۲۴۳۰۰	۴۵/۱
	۴ ۸ ۱۲	۰ ۲۵ ۷۵	۰ ، ۵/۷۳	۷۲۱۲۲۰	۳۹/۱۳
	۵ ۷ ۹	۲۶ ۴۹ ۲۵	۵/۹ ، ۲۱/۴	۴۵۷۴۹۸	۴۶/۸
	۸ ۱۰ ۱۲	۴۰ ۴۰ ۱۵	۹/۶۹ ، ۲۸/۲۶	۶۱۵۵۴۸	۴۲/۲۳
	۷ ۹ ۱۱	۴۰ ۴۰ ۲۰	۸/۵۶۰۷/۲۴	۵۶۳۶۶۲	۴۳/۱۸
Boat	۴ ۶ ۸	۲۵ ۳۸ ۳۷	۲/۹۸ ، ۶/۲۳	۴۰۹۴۶۶	۴۷/۳
	۳ ۵ ۷	۴۰ ۴۰ ۲۰	۴/۰۸ ، ۹/۶۷	۳۰۲۲۲۰	۴۹/۳۷
	۶ ۸ ۱۰	۱۵ ۶۰ ۲۵	۲/۲۱ ، ۸/۲۶	۵۳۸۲۴۶	۴۴/۵۵
	۴ ۸ ۱۲	۰ ۲۵ ۷۵	۰ ، ۲/۹۸	۷۲۱۶۸۴	۳۹/۰۴
	۵ ۷ ۹	۲۶ ۴۹ ۲۵	۳ ، ۸/۲۶	۴۵۸۰۱۲	۴۵/۹۸
	۸ ۱۰ ۱۲	۴۰ ۴۰ ۱۵	۴/۵ ، ۱۱/۸۶	۶۱۶۲۹۸	۴۲/۱۱
	۷ ۹ ۱۱	۴۰ ۴۰ ۲۰	۴/۰۸ ، ۸/۶۷	۵۶۸۰۵۳۲	۴۲/۸۹

شکل ۲. هیستوگرام بیچیدگی محلی بلاک‌ها در ۴ تصویر پوشانه (محور X نشان‌دهنده مقادیر انحراف معیار در بلاک‌ها و محور Y فراوانی نسبی این مقادیر را نشان می‌دهد)

شکل ۳. تصاویر بدست آمده از اختلاف مقادیر پیکسلی در تصاویر پوشانه و تصاویر استگو در روش تطبیقی پیشنهادی

جدول ۴. مقایسه نتایج بدست آمده در روش یو و همکارانش [۱۹] با روش پیشنهادی

تصویر پوشانه	روش یو و همکارانش [۱۹]			روش پیشنهادی			
	پارامترها	ظرفیت	PSNR	ظرفیت	گروهها	th_1, th_2	PSNR
Baboon	K=8, th=8	۳۳۷۴۱۰	۴۷/۲۴	۳۵۴۰۸۶	۳ ۵ ۷	۵/۹, ۱۶/۸۵	۴۸/۳۷
	K=16, th=12	۴۵۹۴۵۶	۴۲/۸۷	۴۶۶۹۵۰	۵ ۷ ۹	۶/۵۵, ۱۸/۲	۴۴/۴۶
	K=16, th=6	۴۴۵۹۸۰	۴۴/۳۶	۴۵۲۱۳۱	۵ ۷ ۹	۸/۵۷, ۱۸/۲	۴۵/۹۳
	K=16, th=10	۵۲۴۴۲۸۸	۴۳/۸۷	۵۲۴۷۳۰	۶ ۸ ۱۰	۷/۵, ۱۶/۴۵	۴۴/۵۱
	K=32, th=16	۶۵۴۶۵۵	۴۰/۷۴	۶۵۷۱۱۴	۸ ۱۰ ۱۲	۷/۴۴, ۱۶/۸	۴۱/۰۸
Boat	K=8, th=8	۳۳۹۷۳۲	۴۷/۳۹	۶۴۱۴۶۸	۳ ۵ ۷	۲/۹۸, ۶/۴۸	۴۸/۵۵
	K=16, th=12	۴۵۱۲۰۸	۴۴/۴۷	۴۵۲۲۸۶	۵ ۷ ۹	۳/۳۶, ۸/۲۶	۴۵/۹۹
	K=16, th=6	۴۵۰۲۲۰	۴۴/۳۸	۴۵۰۴۲۲	۵ ۷ ۹	۳/۴۱, ۸/۳۲	۴۶/۰۲
	K=16, th=10	۵۲۴۴۲۸۸	۴۳/۸۹	۵۲۴۷۴۶	۶ ۸ ۱۰	۲/۲۸, ۸/۲۶	۴۴/۶۸
	K=32, th=16	۶۵۵۲۰۵	۴۰/۸	۶۵۵۸۱۸	۸ ۱۰ ۱۲	۲/۹۸, ۸/۲۶	۴۱/۱۱

جدول ۵. مقایسه نتایج به دست آمده در روش سیاٹو و همکارانش [۲۰] با روش پیشنهادی

تصویر پوشانه	روش سیاٹو و همکارانش			روش پیشنهادی			
	JND_al	ظرفیت	PSNR	ظرفیت	گروهها	th ₁ , th ₂	PSNR
Pepper	JND_2	۶۹۵۲۴۴	۳۵/۵۶	۶۹۶۴۶۴	۹ ۱۱ ۱۳	۳/۳، ۵/۷۴	۳۹/۲۴
		۵۴۰۵۷۲	۴۱/۶۴	۵۴۱۷۶۶	۶ ۸ ۱۰	۲/۴۴، ۴/۱۹	۴۴/۸۶
	JND_4	۷۵۳۱۷۸	۳۵/۷۷	۷۵۴۴۷۰	۱۰ ۱۲ ۱۴	۲/۵، ۴/۵	۳۷/۹۴
		۶۶۴۹۶۴	۴۰/۳	۶۶۶۷۷۲	۸ ۱۰ ۱۲	۲/۶۳، ۶/۶	۴۱/۴۱
Boat	JND_2	۶۵۷۴۶۸	۳۷/۰۲	۶۵۸۳۸۶	۸ ۱۰ ۱۲	۳/۲، ۷/۲۵	۴۰/۸۹
		۵۴۰۹۸۶	۴۱/۰۱	۵۴۱۹۳۶	۶ ۸ ۱۰	۲/۸۷، ۶/۳۸	۴۴/۱۷
	JND_4	۷۲۳۲۰۹	۳۷/۱۲	۷۲۳۸۷۸	۸ ۱۰ ۱۲	۱/۸۲، ۳/۹۱	۳۹/۲۴
		۶۷۱۶۶۰	۳۹/۷۲	۶۷۳۳۳۰	۸ ۱۰ ۱۲	۲/۷۵، ۶/۴۸	۴۰/۵۱

جدول ۶. مقایسه نتایج به دست آمده در روش ونگ و همکارانش [۸] با روش پیشنهادی

تصویر پوشانه	روش ونگ و همکارانش		روش پیشنهادی			
	ظرفیت	PSNR	ظرفیت	گروهها	th ₁ , th ₂	PSNR
Baboon	۴۵۷۱۶۸	۴۰/۳	۴۵۷۴۹۸	۵ ۷ ۹	۵/۹، ۲۱/۴	۴۶/۰۵
Boat	۴۲۱۰۸۰	۴۲/۱	۴۲۲۳۱۸	۵ ۷ ۹	۴/۷۱، ۹/۶۷	۴۶/۷۶
Pepper	۴۰۷۲۵۶	۴۲/۳	۴۰۸۷۶۲	۴ ۶ ۸	۲/۲۱، ۴/۶۴	۴۷/۱۸
Plain	۴۰۳۵۹۲	۴۵/۳	۴۰۵۶۳۲	۴ ۶ ۸	۳/۳، ۵/۸۳	۴۶/۵۳
Goldhill	۴۱۲۸۲۴	۴۲/۵	۴۱۴۳۱۶	۴ ۶ ۸	۲/۲۱، ۴/۳۵	۴۷/۰۴

جدول ۷. مقایسه نتایج به دست آمده در روش یانگ و همکارانش [۱۸] با روش پیشنهادی

تصویر پوشانه	روش یانگ و همکارانش		روش پیشنهادی			
	ظرفیت	PSNR	ظرفیت	گروهها	th ₁ , th ₂	PSNR
Baboon	۴۸۲۵۱۵	۶۴/۶۷	۴۵۷۴۹۸	۵ ۷ ۹	۵/۹، ۲۱/۴	۴۶/۰۵
	۵۵۹۲۲۲	۳۴/۴۶	۵۶۳۶۶۲	۷ ۹ ۱۱	۸/۵۷، ۲۴/۵	۴۲/۲۴
Pepper	۴۰۸۲۸۱	۴۰/۴۷	۴۰۸۷۶۲	۴ ۶ ۸	۲/۲۱، ۴/۶۴	۴۷/۱۸
	۵۲۸۷۹۱	۳۶/۸۳	۵۳۰۱۰۶	۶ ۸ ۱۰	۲/۳۶، ۵/۱۲	۴۴/۳۸
Boat	۴۱۰۱۹۹	۴۰/۷۴	۴۱۳۲۰۰	۴ ۶ ۸	۲/۲۶، ۸/۳	۴۶/۹۹
	۵۲۷۸۴۶	۳۶/۵۴	۵۲۹۵۰۴	۶ ۸ ۱۰	۲/۱۵، ۸/۳۹	۴۴/۳۱
GoldHill	۴۱۸۵۷۵	۴۰/۲۵	۴۱۸۳۵۸	۴ ۶ ۸	۲/۷۵، ۵/۳۵	۴۷/۵۶
	۵۲۹۳۱۹	۳۷/۱۵	۵۲۹۹۳۸	۶ ۸ ۱۰	۳/۱، ۶/۶	۴۵/۰۴

پنهان شکنی ارزیابی می شود.

روش تطبیقی پیشنهادی در این مقاله می تواند در برابر حمله مشهور پنهان شکنی RS [۱۵] از خود پایداری نشان دهد. همان طور که در جدول (۸) مشخص است، حمله پنهان شکنی RS، در تشخیص حضور پیام محرمانه جاسازی شده داخل تصاویر استگو تولید شده توسط روش تطبیقی پیشنهادی ناتوان است. در این جدول از ماسکهای معمول $M = [0 \ 1 \ 0 \ 1 \ 0 \ 1 \ 0 \ 1]$ برای

پیاده سازی الگوریتم RS استفاده شده است.

بر اساس الگوریتم RS [۱۵] و نتایج جدول (۸)، تعداد نسبی پیکسل های R_M و S_M ، R_{-M} و S_{-M} ، خیلی نزدیک به هم است. در

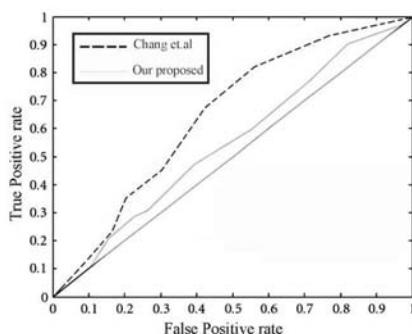
امنیت روش های ارائه شده در مراجع [۱۸] و [۸] به دلیل عدم وجود کلیدهای محرمانه پایین است، در حالی که در روش تطبیقی پیشنهادی، از چند کلید محرمانه برای جاسازی بیت های محرمانه در داخل تصویر پوشانه استفاده شده است. بنابراین، امنیت روش تطبیقی پیشنهادی تحقیق حاضر نسبت به دو روش دیگر بسیار بالاتر است.

در نهایت، نتایج مقایسات نشان می دهند که روش تطبیقی پیشنهادی از نقطه نظر ظرفیت جاسازی، و مقدار PSNR نسبت به روش های تطبیقی موجود برتری دارد. در این قسمت مقاومت روش تطبیقی پیشنهادی در برابر روش های

ضریب همبستگی به عدد ۱ نزدیکتر باشد، شباهت بین دو هیستوگرام بیشتر خواهد بود. ضریب همبستگی بین دو تصویر پوشانه و تصویر استگوی متضاد با آن، طبق رابطه زیر محاسبه می شود.

$$Corr = \frac{\sum_m \sum_n (C_{mn} - Avg(C_{mn})) (S_{mn} - Avg(S_{mn}))}{\sqrt{\left(\sum_m \sum_n (C_{mn} - Avg(C_{mn}))^2 \right) \left(\sum_m \sum_n (S_{mn} - Avg(S_{mn}))^2 \right)}} \quad (17)$$

در این رابطه C_{mn} و S_{mn} به ترتیب برای مقدار پیکسلی تصویر پوشانه و تصویر استگو هستند. همچنین مقدار $Avg(\cdot)$ ، برای میانگین مقدار تمام پیکسل های تشکیل دهنده تصویر خواهد بود.

شکل ۴. منحنی های ROC برای نشان دادن کارایی حمله پنهان شکنی RS بر روی روش چنگ و همکارانش [۱۷] و روش تطبیقی پیشنهادی

نتیجه الگوریتم پنهان شکنی RS نمی تواند حضور پیام محرمانه در تصاویر استگو بدست آمده از روش پنهان نگاری تطبیقی پیشنهادی را تشخیص دهد. علاوه بر این، با توجه به اینکه در شکل (۴) مساحت زیر منحنی ROC [۲۷] در روش پنهان نگاری پیشنهادی بیشتر است، بنابراین مقاومت روش پیشنهادی این تحقیق در مواجه با حمله نسبت به روش چنگ و همکارانش [۱۷] بیشتر و از امنیت بالاتری برخوردار است.

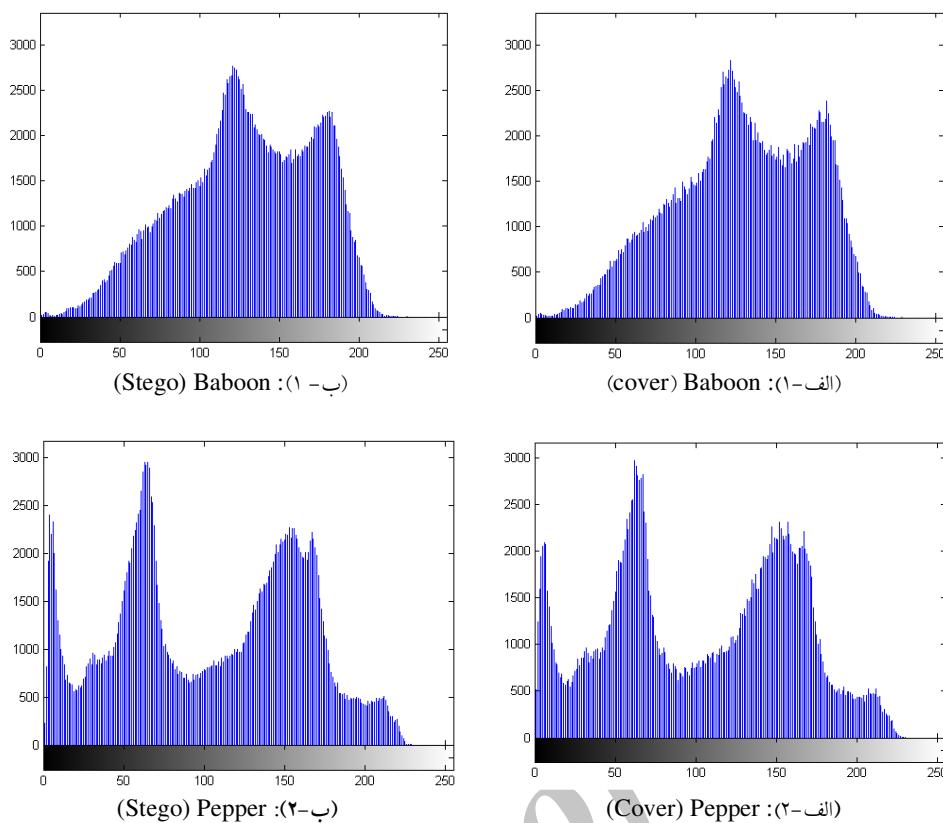
دسته دیگری از حملات پنهان شکنی بر پایه تحلیل هیستوگرام تصویر استگو عمل می کنند. در این روش ها هر چه هیستوگرام تصاویر استگو به هیستوگرام تصاویر پوشانه شبیه تر باشد، احتمال تشخیص وجود داده محرمانه در تصاویر استگو کاهش پیدا می کند و بر عکس.

در شکل (۵) هیستوگرام تصاویر استگو و تصاویر پوشانه برای تعدادی از تصاویر رسم شده است. همان طور که در این شکل مشخص است، در هیستوگرام تصاویر پوشانه پس از جاسازی اطلاعات محرمانه تغییرات قابل توجهی اتفاق نیافتد اما در این روش تطبیقی پیشنهادی مقاله حاضر، خصوصیات هیستوگرامی تصویر پوشانه را پس از جاسازی داده های محرمانه حفظ کرده است. در حالت کلی، برای نشان دادن میزان تشابه میان دو هیستوگرام تصویر، از ضریب همبستگی^۱ بین دو هیستوگرام استفاده می شود. هر چه

جدول ۸. نتایج آماری بدست آمده از حمله RS بر روی تصاویر استگوی بدست آمده از روش پیشنهادی

تصویر پوشانه	ظرفیت	R_m	R_{-m}	S_m	S_{-m}
Baboon	۶۱۵۵۴۸	۲۳۰۹۱	۲۳۰۷۴	۲۰۰۴۲	۲۰۰۱۰
Boat	۵۴۱۹۳۶	۲۳۲۶۷	۲۳۲۳۳	۱۸۲۶۱	۱۸۲۸۰
Pepper	۵۶۳۹۰۴	۲۳۳۰۹	۲۳۱۸۰	۱۶۶۷۷	۱۶۸۱۱
GoldHill	۵۳۰۰۵۰	۲۴۱۷۶	۲۴۰۸۰	۱۸۱۱۴	۱۸۲۸۸
Plain	۵۶۳۹۴۲	۲۳۱۳۵	۲۳۰۳۴	۱۵۷۴۱	۱۵۶۳۷

^۱ Correlation Coefficient

شکل ۵. هیستوگرام تصاویر پوشانه و تصاویر استگو بدست آمده با استفاده از روش تطبیقی پنهان‌نگاری پیشنهادی. ۱) تصویر Baboon با ابعاد 512×512 پیکسل، با جاسازی 524652 بیت و ضریب همبستگی 0.9995 ۲) تصویر Pepper با ابعاد 512×512 پیکسل، با جاسازی 619348 بیت و ضریب همبستگی 0.9996 .

هموار آن جاسازی شده است. همچنین، ظرفیت جاسازی در روش تطبیقی پیشنهادی مقیاس پذیر است و با تغییر پارامترهای الگوریتم می‌توان به ظرفیت مورد نیاز کاربر دست پیدا کرد. بنابراین نرخ جاسازی و اختلال تصویر استگو را می‌شود با توجه به کاربردهای عملی پنهان‌نگاری تنظیم کرد. از آنجایی که تغییرات ایجاد شده در نواحی لبه‌ای تصویر نسبت به نواحی هموار آن بیشتر است، کیفیت بصری تصویر استگو حاصل افزایش می‌یابد. امنیت روش تطبیقی پیشنهادی نیز بدليل استفاده از پارامترهای مختلف، که هر کدام از آنها می‌توانند نقش یک کلید محربانه را بین کاربران معتبر مبدأ و مقصد بازی کند، بسیار بالا است. همچنین این روش در برابر حملات آماری و هیستوگرامی پنهان‌شکنی مقاوم است و در برابر حمله معروف پنهان‌شکنی RS از خود مقاومت نشان می‌دهد. آزمایش‌ها نیز نشان می‌دهند که روش تطبیقی پیشنهادی نسبت به روش‌های تطبیقی اخیر، به میزان قابل توجهی از لحظه کیفیت بصری بهتر برای تصاویر استگو، ظرفیت جاسازی بالاتر، انعطاف پذیری بیشتر، امنیت بالاتر و تشخیص سخت داده‌های محربانه، به دلیل وجود کلیدهای محربانه زیاد برتری دارد.

با گذشت زمان و پیشرفت تکنیک‌های محاسباتی، به مرور از امنیت روش‌های پنهان‌نگاری کاسته می‌شود. به همین دلیل در هر

۵. نتیجه‌گیری

در این مقاله، دو روش جدید پنهان‌نگاری غیرطبیقی و تطبیقی ارائه شده است. در روش غیرطبیقی پیشنهادی، با استفاده از توابع پیمانه و ترکیب تعداد ثابتی از بیت‌های محربانه در داخل هر بلاک دو پیکسلی از تصویر پوشانه جاسازی شده است. در این روش، با کاهش مقدار پیمانه سیستم برای پیکسل سمت راست در داخل بلاک، اختلال‌های ایجاد شده در این پیکسل پس از جاسازی بیت‌های محربانه تا حد زیادی کاهش داده شد. با کاهش تغییرات پیکسل‌ها در تصویر، اختلاف مقدار پیکسلی بین پیکسل‌های تصویر پوشانه و پیکسل‌های تصویر استگو کاهش پیدا کرده که در نهایت منجر به افزایش کیفیت تصویر استگو می‌شود.

در روش تطبیقی پیشنهادی که بر پایه روش غیرطبیقی پیشنهادی عمل می‌کند، بر اساس مقدار انحراف معیار در هر بلاک چهار پیکسلی، از تصویر پوشانه و با استفاده از چند مقدار آستانه، بلاک‌های تصویر پوشانه بر اساس پیچیدگی محلی موجود در هر بلاک، به گروههای مختلف و با ظرفیت‌های جاسازی منفاوت تقسیم شده است. در این روش با بهره‌گیری از ضعف سیستم بینایی انسان نسبت به تشخیص تغییرات در نواحی لبه تصویر، تعداد بیت بیشتری از داده‌های محربانه در نواحی لبه تصویر نسبت به نواحی صاف و

- [12] Tiwari, N.; Shandilya, M. "Evaluation of Various LSB Based Methods of Image Steganography on GIF File Format"; Int. J. Comput. Appl. 2010, 6, 1-4.
- [13] Huang, W.; Zhao, Y.; Ni, R. R. "Block Based Adaptive Image Steganography Using LSB Matching Revisited"; J. Elec. Sci. Tech. 2011, 9 , 291-296.
- [14] Khaire, S. S.; Nalbalwar, S. L. "Review: Steganography – Bit Plane Complexity Segmentation (Bpcs) Technique"; Int. J. Eng. Sci. Tech. 2010, 2, 4860-4868.
- [15] Fridrich, J.; Goljan, M.; Du, R. "Reliable Detection of LSB Steganography in Grayscale and Color Images"; Proc. of ACM Workshop on Multimedia and Security 2011, 27-30.
- [16] Westfeld, A.; Pfitzmann, A. "Attacks on Steganographic Systems"; 3rd Int. Workshop on Information Hiding, (IH'99), Springer-Verlag, 1999, 61-76.
- [17] Chang, C. C.; Lin, C. Y.; Wang, Y. Z. "New Image Steganographic Methods Using Run-Length Approach"; Inf. Sci. 2006, 176, 3393-3408.
- [18] Yang, C. H.; Weng, C. Y.; Tso, H. K.; Wang, S. J. "A Data Hiding Scheme Using the Varieties of Pixel-Value Differencing in Multimedia Images"; J. Syst. Software 2011, 84 , 669-678.
- [19] Yue, S.; Wang, Z. H.; Chang, C. Y.; Chang, C. C.; Li, M. C. "Image Data Hiding Schemes Based on Graph Coloring"; Ubiquitous Intelligence and Computing 2011, 8 , 476-489.
- [20] Hsiao, J. Y.; Chang, C. T.; "An Adaptive Steganographic Method Based on Measurement of Just Noticeable Distortion Profile"; Image Vision Computing 2010, 29, 155-166.
- [21] Wu, H. C.; Wu, N. I.; Tsai, C. S.; Hwang, M. S. "Image Steganographic Scheme Based on Pixel- Value Differencing and LSB Replacement Methods"; IEE P-Vis. Image Sign. 2005, 152, 611-615.
- [22] Yang, C. H.; Wang, S. J.; Weng, C. Y. "Analysis of Pixel-Value-Differencing Scheme with LSB Replacement in Steganography"; Intelligent Inf. Hiding and Multimedia Signal Proc. (JIHMSP2007), 3, 445-448.
- [23] Chang, C. C.; Lee, J. S.; Lee, T. H. N. "Hybrid Wet Paper Coding Mechanism for Steganography Employing N-Indicator and Fuzzy Edge Detector"; Digital Signal Proc. 2010, 20, 1286-1307.
- [24] Eslami, Z.; Ahmadabadi, J. "Secret Image Sharing with Authentication-Chaining and Dynamic Embedding"; J. Syst. Software 2011, 84, 803-809.(In Persian)
- [25] Images Database: <http://cpsipi.usc.edu/database>.
- [26] Al-Shatnawi, A. M. "A New Method in Image Steganography with Improved Image Quality"; Applied Mathematical Sci. 2012, 79, 3907-3915.
- [27] Andrew, D. K. "Quantitative Evaluation of Pairs and RS Steganalysis"; Security, Steganography, and Watermarking of Multimedia Contents 2004, 83-97.

زمان نیاز به ارائه روش های جدید در این زمینه بیشتر احساس می شود.

امروزه در اینترنت، بیشتر از تصاویر رنگی نسبت به تصاویر خاکستری استفاده می شود. بنابراین می توان روش های پیشنهادی در زمینه پنهان نگاری در این مقاله را بر روی تصاویر رنگی که شامل سه طیف قرمز و سبز و آبی هستند، گسترش داد. علاوه بر این، از آنجا که روش پنهان نگاری تطبیقی در این مقاله از امنیت، کیفیت، و انعطاف بالایی برخوردار است می توان با استفاده از این الگوریتم، روش های پنهان نگاری غیر تطبیقی دیگر را به روش های تطبیقی تبدیل کرد.

۶. مراجع

- [1] Chedad, A.; Condell, J.; Curran, K.; Kevitt, P. M. "Digital Image Steganography: Survey and Analysis of Current Methods"; Signal Proc. 2010, 90, 727-752.
- [2] Li, B.; Huang, J.; Shi, Y. Q. "A Survey on Image Steganography and Steganalysis"; J. Inf. Hiding Multimedia Signal Proc. 2011, 2 ,142-172.
- [3] Chan, C. K.; Cheng, L. M. "Hiding Data in Images By Simple LSB Substitution"; Pattern Recogn. 2004, 37, 469-474.
- [4] Lin, C. C.; Tsai, W. H. "Secret Image Sharing with Steganography and Authentication"; J. Sys. Software 2004, 73, 405-414.
- [5] Wang, S.J. "Steganography of Capacity Required Using Modulo Operator for Embeding Secret Image"; Appl. Math. Comput. 2005, 164, 99-116.
- [6] Yang, C. H. "Inverted Pattern Approach to Improve Image Quality of Information Hiding by LSB Substitution"; Pattern Recogn. 2008, 41, 2674-2683.
- [7] Wu, D. C.; Tsai, W. H. "A Steganographic Method for Images by Pixel-Value Differencing"; Pattern Recogn. Lett. 2003, 24, 1613-1626.
- [8] Wang, C. M.; Wu, N. I.; Tsai, C. S.; Hwang, M. S. "A High Quality Steganographic Method with Pixel-Value Differencing and Modulus Function"; J. Sys. Software 2008, 81, 150-158.
- [9] Chang, C. C.; Tseng, H. W. "A Steganographic Method for Digital Images Using Side Match"; Pattern Recogn. Lett. 2004, 25, 1431-1437.
- [10] Loa, D. C.; Wu, N. I.; Wang, C. M.; Lin, Z. H.; Tsai, C. S. "A Novel Adaptive Steganography Based on Local Complexity and Human Vision Sensitivity"; J. Syst. Software 2010, 83, 1236-1248.
- [11] Mahajan, M.; Kaur, N. "Adaptive Steganography: A Survey of Recent Statistical Aware Steganography Techniques"; J. Comput. Network Inf. Sec. 2012, 10, 76-92.